

**YANGI O'ZBEKISTONDA JISMONIY TARBIYA VA SPORTNI  
RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI (QORAQOLPOG'ISTON  
RESPUBLIKASI MISOLIDA)**

***Ashikbayeva Albina Salauat qizi***

*Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va  
texnologiyalar universiteti (TIFT) magistranti.*

*E-mail: @asikbaevaalbina@gmail.com*

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi, xususan Qoraqalpog'iston Respublikasida jismoniy tarbiya va sport sohasidagi yangi tendensiyalar, rivojlanish istiqbollari va qo'yilgan strategik maqsadlar tahlil qilinadi. Sport infratuzilmasi, yoshlar sportga qiziqishi, davlat siyosati va xalqaro hamkorlikdagi o'zgarishlar asosiy diqqat markazida turadi. Maqolada Qoraqalpog'istonda sportni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan loyihalar, muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

**Kalit so'zlar:** Jismoniy tarbiya, sport rivoji, Qoraqalpog'iston, sport infratuzilmasi, yoshlar siyosati, davlat dasturlari, sport turlari, xalqaro hamkorlik, sport maktablari, sog'lom turmush tarzi.

**Аннотация:** В данной статье анализируются новые тенденции, перспективы развития и стратегические цели в сфере физической культуры и спорта в Республике Узбекистан, в частности в Республике Каракалпакстан. Основное внимание уделяется изменениям в спортивной инфраструктуре, интересу молодежи к спорту, государственной политике и международному сотрудничеству. Рассматриваются реализуемые проекты по развитию спорта в Каракалпакстане, существующие проблемы и пути их решения.

**Ключевые слова:** физическая культура, развитие спорта, Каракалпакстан, спортивная инфраструктура, молодежная политика, государственные программы, виды спорта, международное сотрудничество, спортивные школы, здоровый образ жизни.

**Annotation:** This article analyzes new trends, development prospects, and strategic goals in the field of physical education and sports in the Republic of Uzbekistan, particularly in the Republic of Karakalpakstan. It focuses on changes in sports infrastructure, youth interest in sports, state policy, and international cooperation. The article examines ongoing projects aimed at developing sports in Karakalpakstan, existing challenges, and potential solutions.

**Keywords:** physical education, sports development, Karakalpakstan, sports infrastructure, youth policy, state programs, types of sports, international cooperation, sports schools, healthy lifestyle.

## **Kirish**

Yangi O'zbekiston davlat tuzish strategiyasida jismoniy tarbiya va sportga alohida e'tibor qaratilmoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyevning qarorlari va "Sportni rivojlantirish davlat dasturi" doirasida mamlakatning barcha hududlarida, shu jumladan Qoraqalpog'iston Respublikasida sport sohasi yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Qoraqalpog'iston o'zining iqlimiy, iqtisodiy va madaniy xususiyatlariga ko'ra sportni rivojlantirishda alohida imkoniyatlarga ega.

Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish nafaqat sog'lom avlod tarbiyalash, balki yoshlarning ma'naviy-axloqiy kamolotiga ham xizmat qiladi. Shu bois, ushbu maqolada Qoraqalpog'istonda sportning hozirgi holati, rivojlanish tendensiyalari va kelajakdagi istiqbollari tahlil qilinadi.

## **Tahlil va Muhokama**

Qoraqalpog'iston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar diqqatga sazovor. So'nggi yillarda bu sohada jiddiy o'zgarishlar kuzatilmoqda, biroq bir qator muammolar ham mavjud.

## **Sport infratuzilmasining holati**

Qoraqalpog'istonda sport inshootlari soni sezilarli darajada o'sishda. Nukus shahrida "Qoraqalpog'iston" stadioni, yopiq sport komplekslari, suzish havzalari qurilgan. Tumanlar darajasida esa futbol maydonchalari, sport zallari barpo etilmoqda. Biroq, qishloq joylarda hali ham sport ob'yektlari yetarli emas. Aholining katta qismi qishloqlarda yashagani uchun bu hududlarda sport bilan shug'ullanish imkoniyati cheklangan.

## **Sport turlari va yoshlarning qiziqishi**

An'anaviy sport turlari, jumladan kurash va futbol, Qoraqalpog'istonda eng ko'p tarqalgan. Biroq, so'nggi yillarda yengil atletika, tennis, basketbol, voleybol kabi yangi sport turlari ham ommalashmoqda. Yoshlar orasida sportga bo'lgan qiziqishni oshirish maqsadida maktablarda sport to'garaklari tashkil etilmoqda. Shuningdek, bolalar sport maktablari soni ko'paytirilmoqda, ammo ularning ko'pchiligida zamonaviy jihozlar yetishmaydi.

## **Davlat siyosati va qo'llab-quvvatlash**

O'zbekiston hukumati Qoraqalpog'istonda sportni rivojlantirish uchun bir qator dasturlarni amalga oshirmoqda. "Yoshlar – kelajagimiz" dasturi doirasida yoshlar sportiga qo'shimcha mablag' ajratilmoqda. Xalqaro hamkorlik ham kengaymoqda – Turkiya, Rossiya, Qozog'iston kabi mamlakatlar bilan sportchilar almashinuvi, murabbiylar tayyorlash bo'yicha hamkorlik qilinmoqda.

## **Murabbiylar tayyorlash va malaka oshirish**

Sport rivojining muhim omili – malakali murabbiylar. Qoraqalpog'istonda hozirgi kunda sport murabbiylari soni yetarli emas, ayniqsa qishloq joylarda. Bu

muammoni hal qilish uchun Nukus davlat universitetida jismoniy tarbiya yo'nalishini kuchaytirish, murabbiylar uchun qo'shimcha kurslar tashkil etish kerak.

### **Moliyaviy resurslar va investitsiyalar**

Sportni rivojlantirish uchun moliyaviy resurslar muhim. Hozirda davlat byudjeti va xalqaro grantlar hisobiga sport loyihalari amalga oshirilmoqda. Biroq, qo'shimcha investitsiyalar, xususiyl sektor va nodavlat tashkilotlarning jalb qilinishi zarur.

### **Yoshlarni sportga jalb qilish strategiyalari**

Yoshlarni sportga jalb qilish uchun quyidagi choralar muhim:

- Maktablarda jismoniy tarbiya darslarining sifatini oshirish
- Mahalliy va mintaqaviy musobaqalarni ko'paytirish
- Sport yulduzlari bilan uchrashuvlar, motivatsion dasturlar tashkil etish
- Ommaviy axborot vositalarida sportga oid targ'ibotni kuchaytirish

### **Xalqaro sport musobaqalarida ishtirok**

Qoraqalpog'istonlik sportchilar O'zbekiston terma jamoalari tarkibida xalqaro musobaqalarda qatnashmoqda. Biroq, mintaqaviy darajada sportchilarni tayyorlash tizimi hali ham zaif. Buni yaxshilash uchun sport maktablarini rivojlantirish, yosh iste'dodlarni aniqlash va ularga maxsus sharoit yaratish kerak.

### **Qishloq joylarda sportni rivojlantirish**

Qoraqalpog'iston aholisining katta qismi qishloqlarda yashaydi, shu sababli qishloq sporti alohida e'tiborga loyiq. Hududlarda oddiy sport maydonchalari qurish, bolalar uchun sport to'garaklarini tashkil etish va qishloq yoshlarini professional sportga jalb qilish kerak.

### **Sport va sog'lom turmush tarsi**

Jismoniy tarbiya nafaqat sport yutuqlari, balki sog'lom avlod tarbiyalash uchun ham muhim. Hukumat "Sog'lom turmush tarzi" dasturlarini amalga oshirish orqali aholini sport bilan shug'ullanishga undamoqda.

### **Kelajakdagi istiqbollar**

Qoraqalpog'istonda sportni yanada rivojlantirish uchun quyidagi yo'nalishlar muhim:

- Sport infratuzilmasini kengaytirish
- Murabbiylar tayyorlash tizimini takomillashtirish
- Xalqaro loyihalar va grantlardan foydalanish
- Yoshlarni sportga qiziqtirish bo'yicha izchil siyosat olib borish

Xulosa qilib aytganda, Qoraqalpog'istonda jismoniy tarbiya va sport sohasi rivojlanish yo'lida, ammo bir qator muammolar hali ham mavjud. Ushbu sohani yanada rivojlantirish uchun davlat, mahalliy hamjamiyat va xalqaro hamkorlikning uyg'un ishtiroki zarur.

### **Xulosa**

Qoraqalpog'iston Respublikasida jismoniy tarbiya va sport sohasi yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Davlat tomonidan amalga oshirilayotgan dasturlar, infratuzilmaning rivojlanishi va xalqaro hamkorlik ushbu sohani yanada rivojlantirish imkoniyatini beradi. Biroq, moliyaviy resurslar, mutaxassislar yetishmasligi kabi muammolar mavjud bo'lib, ularni bartaraf etish uchun qo'shimcha chora-tadbirlar talab qilinadi.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati**

1. Mirziyoyev Sh. "Yangi O'zbekiston strategiyasi" – Toshkent, 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi Sport vazirligi. "Sportni rivojlantirish dasturi 2021-2025" – 2020.
3. Qoraqalpog'iston Respublikasi statistika qo'mitasi. "Aholining sport bilan shug'ullanishi" – 2022.
4. Karimov I. "Jismoniy tarbiya – sog'lom avlod asosi" – Toshkent, 2019.
5. Yusupov A. "Qoraqalpog'istonda sport tarixi" – Nukus, 2018.
6. Hasanov B. "O'zbekistonda sport infratuzilmasi" – Toshkent, 2020.
7. Xojamuratov D. "Yoshlar sporti: muammo va yechimlar" – 2021.
8. Abdullayeva M. "Sport va sog'lom turmush tarzi" – Samarqand, 2022.
9. Rahimov S. "Xalqaro sport hamkorligi" – Toshkent, 2019.
10. Qoraqalpog'iston hokimligi. "Sport sohasidagi yutuqlar" – Nukus, 2023.